

A műszerfalon bogár mászik át

ALKALMI VERS A SZOCIALIZMUS ÁLLÁSÁRÓL
JÓZSEF ATTILÁNAK, 1979—1989.

Valami szépet lóditok
fölröppenek a kökényes égre
hazudni tudok jó nagyot
kökényesedni épp mivégre
ezt aztán jól megtanultam
dércsipe bogyókkal játszógatni
okított jelenem múltam
betonban állni járni hálni
kézen fogott a vessző
szárnyaink hát hova lettek
ó hajlékonyságnövesztő
korcsak korcsok viharvertek
ki tett a foltra foltot
a foltozóvarga ím alászállt
simulékonná oltott
transzportbetonban nevelt virágszált
s hogy a sors beteljesedjék
a görcsös vágy oda
ősökön csorba ne essék
pattog atyáink ostora
méltó legyek a helyre
rád nyitom szemem kalodás haza
meg a söröskehelyre
ha nem lenne görnyedt hajlana
kit orron fogott az ízlés
dúdolnék dörmögnék magamban
a hangulatteremtés
hogyan is volt ez hajdan
ha talál itt ön bajra
csak nem valami baj van
nehogy bevegye dalba
kinek is szól a dallam.

Föl! Föl!

Kökényes ég alatt hurkolódik
ránk az este.
Kitakaróznak vágyaink.
Kormos ablakon kilesve
szembenéz velünk megint
csillagzó szemünk a múltból.
S a múlt, ha kérdezed, kolompol.

Föl! Föl!

(A gyermek rázza rácsát:
én nem ilyen kalodát akartam!
Nem vermet, görcsöket, vacogást,
kitakartan.)

Föl! Föl!

Gyámoltalan állat az ember,
amíg büntelen.
S ha már az első bűnt elkövette,
búvik, bújik, beássa önmagát
a kollektív verembe.

Lám, új papírt fűzök a gépbe:
patyolatfehéret —
kiszámolom ujjaimon az eltelt időt:
ennyi és ennyi évet
loholtam évszázadot és ezredet.
Vakon. Vaksin. Tántorogva.
Vezettek.

Hagytam hogy etessenek
(nagy úr az éhség)
dörmögtem cukros kezeknek
(görnyedve hétrét)
gesztenyét kínáltak habbal
(kenyérre vágytam)
pálinka csurrant nyelv alá
(nyeltem halálraváltan).

S lám, új papírt fűzök a gépbe,
patyolatfehéret:
világol, tündököl,
csóvát húz, akár az üstökös —
Harmadnapon ha föltámad ember
s rácsodálkozik kézfejére:
még magára ismer.
(Fönt dögmadár köröz.)

S kondít a múlt.
Kisiskolás gönceinket
moly rágta meg.
Lombos diófánk alatt
lompos gyereksereg.
Láncravert kutyánk ugat.
Órzi hűségesen
holdudvarunkat.

Ki míg bámul kökényes égre
s nyelve csiszoltabb vidéken kalandoz

*nem fenekedik karcos ízekre
mert a bio-gyümölcs
nem a vadászles üdvös gyümölcse.*

*Az én puskám előtt
ha ezer medve kajtat:
én csak egyszer ennék
medvetalpat.*

S a vadra lesve

*rám hurkolódna
ugyanaz az este.*

*Föl! föl tehát! — nem szégyenem,
ha szégyeniünk kimondom.
E fényes porondon
tajtékos lovaink csillogása:
az idomítás örök csodája!*

*A kéz először int
s szorul majd ökölbe,
hogy elernyedjen megint.*

*Figyelem ha lankad,
tátott szája látható csak
a rab halaknak.*

*Hihetem hát, hogy nyugodtan alhatunk?
Kutatják vagy vigyázzák álmodat?
Melegházi atkák
meddig őrzik az aktát?
S az éj sötétje
hajnalt melenget-e?
Ha nyitjuk szemünket:
mire s mivégre?*

*Keleten fény dereng.
Kezdődhet dolgos napunk.
A népségből a nép fia
előtántorog.
Védi Észak és Dél, Nyugat és Kelet.
Véd a szeszrendelet.*

Föl! Föl!

*Homlokunk lövészárkai
partizánfényeket gyújtogatnak.
Lámpásunk csörömpöl.
Ebből a gödörből
óriásnak látszanak
az ember vágyai.*

S törpe a horizont.
Ha fölállunk,
egyszeriben megnő a világegyetem.
Birtokosa nélkülem lehetsz.
Gazdája csak velem.

Én rád nyitom szemem haza
a gyermek meghallana
égi és földi zűrzavarban
mocarog bennem a dallam
velem gügyögne gyermek
hagyná boldogan a vermet
lámpásom csörömpöl ének
feszül neki az éjnek
patyolatfehéren világol az éjszaka
ha a gyermek felpillantana
vallatás nélkül vallana
nem csak beszélne — hallana
virágos koponyánk magasba
emelnénk — — — veremből szól a múlt
számban sója sóhaja.
Annyi hazugság bokrosodott már
szívünk körül
tisztulni segít aki
porban ül
de nem lesz en porrá amíg
porba rajzolgatja
vággyait.

Október van, ős megint.
Errefelé szüreti évad.
Gyümölcs ha érik,
ideje van
dérnek, ködnek,
kezdődő fagyoknak.

Október van, ős.
S Október hóhérlegénye rázza,
rázza az ország almafáit.
A terített földből kiáll, kilátszik
gyökere is az édes gyümölcsnek.
Sóhajt a megrabolt föld, a fa.
Felröppen sóhaja.

Koponyacsősz botjával dobol:
vigyázz!

vigyázz!

vigyázz!

rakd félre csorba késeid,
gyűjtogatják menedékeid
a rongyos kis isteneknek.

S míg ezer városlakó iáz,
felégeti

énekes

szád

a Láz.

Betyárok vonulnak
ködben lovagolnak —
a nyár szétzüllesztett csapatai
menekítik aranyos fokosukkal védik
a galambroptú igéket —
Hó hull bajuszra szemre patanyomra
deresedünk teledünk
s a Fagy kínzó kamrájában sikongva
vergődik robban az ének —

Kívül—belül: korbácsos évad
gyermeksírás szitál
valahol üllöt vernek kovácsok
s ácsok faragnak gerendát —
Mi készül itt hogy a lármából
kiválik néhány hang
sürgelve kovácsot ácsot
s kapálódzó kisfiát?

Miféle kemence sistereg?
Az új kemencemesterek
hány fokon izzanak?
Tovaröppen, ami irreverzibilis.
S itthágy akasztófát? gödröt? falat?

Nevezzük nevén a gyermeket.
A macska bagzik.
A macskák bagzanak.

Nagy csönd a csönd. Gyöngye ágon
verébfióka billeg...
Gondolok egyet,
s mert nem bírom már a vacogást
s szeretnék élni nyárban:
langymeleg nyár van.
Június kemencemestere munkálkodik:
Ladák, Dáciák, Volkswagenek
olvasztja alattam a jégkorszakot.
A bárban
gyöngyöző testű lányok riszálnak.
úsznak tova az éjszakában.

Magamhoz kötözött Földem
pörög velem, akár a lendkerék.

Eszeveszett zuhanást gyanítok.
Bár gyanakodnom most nem illenék.

Szemem mezején mostanában
elfér az egész világegyetem.
Háborgat nagy-nagy tülekedés,
zajos hopszla-hopszla,
cirkuszigazgatók feleselnek cirkuszigazgatókkal.
Vergődik ezer partra vetett hal.
Csillagokon pokolgépeket robbogatnak.
(Újabbán ritkán látogatlak.)

Volt idő, amikor tengerfenéken
igazgyöngyként meglapulva csodára vártunk.
Háromkirályok őrizték akkor álmunk.
S mikor a kagylót szétfeszítve
titkunk végre az égre tört,
mutattunk oly csodát,
hogy szem és száj elállt,
megbillent még a naprendszer is
és megdőccentek mind a galakszisok,
rétegek, szintek és tagok —

Ha most elnéznéd velem,
mint köt hálót szellő faleveleken —
s megfigyelnéd a rezgést és amint
ez a terrorista évad ránk tekint
s azt is meglátnád miféle fény
babrál újabbán a fák levelén
s tudnád — hisz valaki megsúgta neked —
miféle új félelmek rejlenek
dobognak dobokolnak a bordák mögött
s szétmorzsolnál mélán egy száraz rögöt
ha tetten érne ismét az elmúlás
megremegnél Júdás! Júdás! Júdás!
kiabálnál mert a világ szívébe odaköltözött
az emlegetett háziúr az alkuvás

s az emlékezet
ha boncolni fél
hát inkább temet.

A homály pamutlombjai inganak.
Gyöngye ágon verébfióka billeg
Elvakíthat egyetlen pillanat.
Lelkünkben fészkel a féreg.

Ladák, Dáciák, Volkswagenek
úsznak tova az éjszakában.
Hunyorgó lámpák hirdetik:
a ködben megbúvó halál van.

Ott ülök én is egy kormánykerék mögött.
A műszerfalon bogár mászik át.
Órzi a harmóniát.

Ülünk együtt, mint kedves és fia.
Szívünkben így s most honos a harmónia.

Látható reszketésű csillagok
között szemünk, szénünk lobog.

Béke jöhetne már porainkra!
hallik s a prés alatt újranő
a meggyalult, meggyalázott
bakatemető + + + + + + + +

+ + + + + + + + + + + + + + + +
+ + + + + + + + + + + + + + + +
+ + + + + + + + + + + + + + + +
+ + + + + + + + + + + + + + + +

SCHÖNER MIHÁLY RAJZA